

---

## PWYLLGOR ARCHWILIO, 29.01.13

---

**Yn bresennol:** Y Cynghorydd Trevor Edwards (Cadeirydd);  
Y Cynghorydd John Pughe Roberts (Is-gadeirydd).

**Y Cynghorwyr:** Edward Dogan, Huw Edwards, Thomas Ellis, Aled Evans, John Brynmor Hughes, Charles Wyn Jones, Sion Jones, Dafydd Meurig, Dilwyn Morgan, Michael Sol Owen a Gethin Glyn Williams; Y Cynghorydd Peredur Jenkins (Aelod Cabinet Adnoddau).

**Aelod Lleyg:** Mr John Pollard

**Swyddogion:** Dafydd Edwards (Pennaeth Cyllid), Gwyn Morris Jones (Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol), Huw Williams (Pennaeth Ymgynghoriaeth Gwynedd), Dafydd Williams (Prif Beiriannydd Trafnidiaeth a Gofal Stryd), Dewi Morgan (Uwch Reolwr Archwilio a Risg), William E. Jones (Uwch Reolwr Cyllid), Amanda Hughes (Rheolwr Lleol Swyddfa Archwilio Cymru) ac Eirian Roberts (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

**Ymddiheuriadau:** Y Cynghorwyr Anwen Davies, Chris Hughes, Angela Russell a Robert J. Wright; Y Cynghorydd W. Gareth Roberts (Aelod Cabinet Amgylchedd).

### 1. CYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD

Croesawyd y canlynol i'r cyfarfod:-

Y Cynghorydd Huw Edwards yn dilyn ei anhwylder diweddar;  
Y Cynghorydd Dafydd Meurig yn sgil ei benodi'n aelod o'r pwyllgor hwn i gymryd lle'r Cynghorydd Dyfrig Jones;  
Gwyn Morris Jones (Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol) ar gyfer y drafodaeth ar y gyllideb Gwastraff;  
Y Cynghorydd Peredur Jenkins (Aelod Cabinet Adnoddau).

Yna eglurodd y Cadeirydd, gan fod yr Aelod Cabinet Amgylchedd wedi gorfod ymddiheuro o'r cyfarfod, bod yr Aelod Cabinet Adnoddau yn bresennol i esbonio'r gweithrediad perthnasol ac i ymateb i ymholiadau'r aelodau yng nghyswllt y cyllidebau Gwastraff, Uned Ymgynghoriaeth a Pharcio.

### 2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

### 3. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod diwethaf o'r pwyllgor a gynhaliwyd ar 22 Tachwedd, 2012, fel rhai cywir.

Awgrymwyd rhifo tudalennau'r cofnodion yn y dyfodol.

#### 4. ADOLYGIAD CYLLIDEB 2012/13 – GWEITHREDIAD AR ARGYMHELLION YNGLŶN Â GWASTRAFF

Cyflwynwyd:-

(a) adroddiad y Pennaeth Cyllid yn:-

- gosod allan yr hyn a adroddwyd i'r pwyllgor hwn ym mis Tachwedd, 2012 ar yr adolygiad ail chwarter o Gyllideb Refeniw y Cyngor am 2012/13;
- atgoffa'r aelodau, er mai cyfrifoldeb y Cabinet a'r Aelod Cabinet perthnasol yw cymryd camau, fel bo angen, er mwyn sicrhau rheolaeth briodol dros gyllidebau'r Cyngor, y dylai'r Pwyllgor Archwilio geisio sicrhau fod rheolaeth ariannol y Cyngor yn ddigonol a chefnogi'r swyddog cyllid statudol trwy graffu a herio penderfyniadau'r Cabinet a'u harweinyddiaeth mewn perthynas â threfniadau rheolaethol yr adrannau.

(b) adroddiad yr Aelod Cabinet Amgylchedd a gyflwynwyd i'r Cabinet ar 22 Ionawr, 2013.

Nododd yr Aelod Cabinet Adnoddau:-

- Bod y Cabinet wedi derbyn argymhellion yr Aelod Cabinet Amgylchedd ar y ffordd ymlaen o ran ymateb i'r gorwariant a'r tanwariant a ragwelir yn y maes gwastraff.
- Mai dymuniad y Cabinet oedd cael sicrwydd gan y pennaeth bod y datrysiad yn ddilys ac yn dal dŵr ac y bydd yna gadw golwg manwl ar yr hyn fydd yn digwydd o hyn i ddiwedd y flwyddyn ac yn y flwyddyn i ddod.

Yna manylodd y Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol ar y rhesymau dros y gorwariant a'r camau i adfer y sefyllfa. Nododd na fu'n flwyddyn hawdd o ran sicrhau cadw oddi fewn i gyllidebau, yn enwedig yn y maes gwastraff, o ystyried bod gan yr adran nifer fawr o dargedau i'w cyrraedd o ran y Strategaeth Arbedion yn ogystal. Eglurodd fod yna amrywiaethau bob blwyddyn, yn enwedig o dan y penawdau gwastraff, oherwydd ei fod yn faes sy'n mynd trwy drawsnewid sylweddol. Eleni, 'roedd y symudiadau o ran y proffil hanner blwyddyn o fesur ychydig yn uwch na'r arfer gyda rhai penawdau gwastraff yn tanwario ac eraill yn gorwario. O ran y sefyllfa i'r dyfodol, 'roedd yr adran yn cymryd camau mawr a byddai'n rhaid i'r aelodau gymryd camau mawr yn ogystal. Y pennawd mwyaf anodd o safbwynt cyflawni oedd gwastraff masnachol oherwydd ei bod yn cymryd amser i weithredu'r newidiadau, ond gobeithid y byddai'r gwasanaeth hwn mewn sefyllfa i greu incwm y flwyddyn nesaf.

Rhoddyd cyfle i'r aelodau ofyn cwestiynau ac ymatebodd y Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol yn briodol i'r cwestiynau hynny.

Nododd y Pennaeth Cyllid ei fod wedi ei argyhoeddi bod yna newidiadau ar y gorwel ar y ddau brif fater, sef Safleoedd Gwaredu a Chasgliadau Gwastraff Masnachol, a bod yna sylw rheolaethol yn cael ei roi i wella sefyllfa'r rheini erbyn y tymor canol.

**PENDERFYNWYD derbyn y camau i oresgyn y gorwariant.**

#### 5. ADOLYGIAD CYLLIDEB 2012/13 – GWEITHREDIAD AR ARGYMHELLION YNGLŶN Â YMGYNGHORIAETH

Cyflwynwyd:-

(a) adroddiad y Pennaeth Cyllid yn:-

- gosod allan yr hyn a adroddwyd i'r pwyllgor hwn ym mis Tachwedd, 2012 ar yr adolygiad ail chwarter o Gyllideb Refeniw y Cyngor am 2012/13;
- atgoffa'r aelodau, er mai cyfrifoldeb y Cabinet a'r Aelod Cabinet perthnasol yw cymryd camau, fel bo angen, er mwyn sicrhau rheolaeth briodol dros gyllidebau'r Cyngor, y dylai'r Pwyllgor Archwilio geisio sicrhau fod rheolaeth ariannol y Cyngor yn ddigonol a chefnogi'r swyddog cyllid statudol trwy graffu a herio penderfyniadau'r Cabinet a'u harweinyddiaeth mewn perthynas â threfniadau rheolaethol yr adrannau.

(b) adroddiad yr Aelod Cabinet Amgylchedd a gyflwynwyd i'r Cabinet ar 22 Ionawr, 2013.

Nododd yr Aelod Cabinet Adnoddau fod y Cabinet wedi penderfynu:-

- (a) Comisiynu gwaith gan y Pennaeth Cyllid i ymchwilio i drefniadau rheolaeth ariannol sydd gan Ymgynghoriaeth Gwynedd, tra ar yr un pryd yn sefydlu ar y cyd gyda Phennaeth yr Ymgynghoriaeth y dystiolaeth o beth yn union sydd wedi digwydd yn 2012/13 a beth yw'r sefyllfa debygol felly ar gyfer 2013/14.
- (b) Gofyn i'r Pennaeth Cyllid sicrhau fod ei adroddiad ar gael cyn diwedd y flwyddyn ariannol yma neu yn fuan yn y flwyddyn ariannol newydd er mwyn sicrhau bod Ymgynghoriaeth Gwynedd yn dechrau 2013/14 ar y droed iawn.
- (c) Yn sgil canlyniadau'r ymchwil yma, bod yr Aelod Cabinet Amgylchedd yn arwain ail ddarn y gwaith o sefydlu model newydd fydd yn gynaliadwy ac yn ymatebol i'r sefyllfa economaidd.

Yna manylodd Pennaeth Ymgynghoriaeth Gwynedd ar y rhesymau dros y gorwariant a'r camau i adfer y sefyllfa. Amlinellodd y drefn arferol o gomisiynu gwaith gan egluro fod yr Ymgynghoriaeth wedi'u dal allan eleni gan i'r gwaith brinhau yn fwy sydyn nag a ragwelwyd ar ôl mis Ebrill diwethaf. Fe wnaeth YGC guro gwaith llifogydd gan Sir Fflint, ac er bod hyn wedi dod â rhywfaint o lwyddiant i'r Ymgynghoriaeth, ni ddaeth â'r incwm llawn i mewn gan y bu'n rhaid cyflawni'r gwaith ar raddfa fwy cystadleuol. Fel arfer, 'roedd y gwaith yn dechrau dod i mewn erbyn tua mis Awst, ond eleni, nid oedd hynny wedi digwydd tan yn ddiweddar iawn a bellach 'roedd gan yr Ymgynghoriaeth fwy o waith nag o bobl i gyflawni'r gwaith hwnnw. Os oedd hyn am fod yn batrwm i'r dyfodol, 'roedd angen proffilio incwm yn wahanol ac ail-strwythuro'r Ymgynghoriaeth a byddai'r gwaith a gomisiynwyd gan y Pennaeth Cyllid yn cyfarch hyn.

Rhodddwyd cyfle i'r aelodau ofyn cwestiynau ac ymatebodd Pennaeth Ymgynghoriaeth Gwynedd a'r Uwch Reolwr Cyllid yn briodol i'r cwestiynau hynny.

Mynegwyd pryder bod rhaglenni cleientiaid yn llithro cynlluniau ac nad oedd yr arian yn dod i mewn ar gyfer cynlluniau sydd angen eu gwireddu yng Ngwynedd.

Pwysleisiodd yr Arweinydd Cabinet Adnoddau fod rhaid i'r adroddiad a gomisiynwyd gan y Cabinet edrych yn fanwl ar drefn busnes yr Ymgynghoriaeth oherwydd, er bod y Pennaeth wedi adrodd bod yna lawer o waith wedi dod i mewn tuag at ddiwedd y flwyddyn, beth fyddai'r rhagolygon ar gyfer y 2-3 blynedd nesaf? Byddai'n rhaid i Lywodraeth Cymru dorri i lawr ar ei chyllidebau o ganlyniad i dderbyn llai o arian gan y Llywodraeth Ganolog. Gan hynny, nid oedd y sefyllfa'n

llewyrchus ac 'roedd angen bod yn ofalus iawn wrth redeg y busnes yma a pheidio bod yn orhyderus bod yna ddigonedd o waith ar gael.

Nododd y Pennaeth Cyllid y byddai'r adroddiad cyntaf a gomisiynwyd gan y Cabinet ar gael i'w drafod ar lefel swyddogion ac aelodau cabinet perthnasol erbyn tua diwedd mis Mawrth ac awgrymodd y gellid ymddiried yn y Cadeirydd i benderfynu a ddylai'r adroddiad a gyflwynir i'r Cabinet bryd hynny gael ei alw i mewn gan y pwyllgor hwn am drafodaeth yn dilyn hynny.

### **PENDERFYNWYD derbyn y camau i oresgyn y gorwariant.**

## **6. ADOLYGIAD CYLLIDEB 2012/13 – GWEITHREDIAD AR ARGYMHELLION YNGLŶN Â PHARCIO**

Cyflwynwyd:-

(a) adroddiad y Pennaeth Cyllid yn:-

- gosod allan yr hyn a adroddwyd i'r pwyllgor hwn ym mis Tachwedd, 2012 ar yr adolygiad ail chwarter o Gyllideb Refeniw y Cyngor am 2012/13;
- atgoffa'r aelodau, er mai cyfrifoldeb y Cabinet a'r Aelod Cabinet perthnasol yw cymryd camau, fel bo angen, er mwyn sicrhau rheolaeth briodol dros gyllidebau'r Cyngor, y dylai'r Pwyllgor Archwilio geisio sicrhau fod rheolaeth ariannol y Cyngor yn ddigonol a chefnogi'r swyddog cyllid statudol trwy graffu a herio penderfyniadau'r Cabinet a'u harweinyddiaeth mewn perthynas â threfniadau rheolaethol yr adrannau.

(b) adroddiad y Pennaeth Rheoleiddio yn hysbysu'r pwyllgor o'r sefyllfa ddiweddaraf mewn perthynas â'r adolygiad parcio.

Eglurodd y Pennaeth Cyllid fod y Pennaeth Rheoleiddio a'r Aelod Cabinet Amgylchedd wedi trefnu diwrnod strategol ar 14 Mawrth i roi sylw manwl i'r strategaeth parcio.

Nododd yr Aelod Cabinet Adnoddau fod y Cabinet wedi trafod y mater hwn ar sawl achlysur ac wedi dod i'r casgliad bod angen cael trafodaeth ehangach ynglŷn â beth yw rôl meysydd parcio'r Cyngor.

Yna manylodd y Prif Beiriannydd Trafnidiaeth a Gofal Stryd ar y rhesymau dros y diffyg a'r camau i adfer y sefyllfa. Nododd fod y targed incwm gwreiddiol eisoes wedi ei leihau, ond rhagwelwyd diffyg tua £300k am y flwyddyn 2012/13, wrth ddiystyrru ôl daliad rhent am flynyddoedd blaenorol. Llwyddwyd i sicrhau ôl-ddyled rhent £170,000 o faes parcio Stryd y Deon, Bangor ac 'roedd hynny wedi golygu bod y diffyg am 2012/13 tua £100k. 'Roedd yr adran wedi llunio nifer o opsiynau o ran rheoli parcio a bwriedid eu cyflwyno yn y lle cyntaf i'r diwrnod strategol ym mis Mawrth. Yn ogystal â hynny, 'roedd y targed incwm o £1m wrthi'n cael ei adolygu ar gyfer 2013/14, gan fod yr adran wedi methu cyrraedd y targed hwn yn 2012/13 a'r blynyddoedd diweddar cyn hynny.

Rhodddwyd cyfle i'r aelodau ofyn cwestiynau ac ymatebodd y Prif Beiriannydd Trafnidiaeth a Gofal Stryd yn briodol i'r cwestiynau hynny.

Nodwyd yr hyderid y byddai yna gyfle i'r aelodau roi mewnbwn i'r drafodaeth ar 14 Mawrth. Yn ychwanegol, galwyd am drefnu cyfarfod buan o'r holl gynghorwyr fel

bod modd iddynt baratoi cwestiynau ymlaen llaw i'r swyddogion. Mewn ymateb, awgrymodd yr Aelod Cabinet Adnoddau y byddai'n fuddiol i ymgynghori'n eang ar y strategaeth barcio, cyn ei chyflwyno am benderfyniad. Awgrymodd hefyd fod yr aelodau yn anfon rhestr o'u syniadau, gofidiau, ayb, ynglŷn â pharcio i'r Aelod Cabinet Amgylchedd, neu aelod cabinet o'u hardal, cyn i'r Cabinet drafod y mater.

Awgrymwyd bod y strategaeth barcio yn fater addas i'w gyflwyno i un o'r pwyllgorau craffu ar ôl i'r Cabinet ei ystyried gan fod yna nifer o agweddau y dylid edrych arnynt.

Gan gyfeirio at y drefn bresennol o graffu eitemau ar ôl i'r Cabinet wneud penderfyniadau yn eu cylch, awgrymwyd y byddai'n well petai'r craffu'n digwydd yn gyntaf. Mewn ymateb, eglurodd y Pennaeth Cyllid mai dyma oedd y drefn newydd genedlaethol a osodwyd ar y Cyngor. Fodd bynnag, honnwyd bod rhai siroedd yn gweithredu'n wahanol i hynny a chytunodd y Cadeirydd i godi'r mater yn y Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu y diwrnod canlynol.

**PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad a'r esboniad.**

## **7. CYNNYRCH YR ADAIN ARCHWILIO MEWNOL**

Cyflwynwyd – adroddiad yr Uwch Reolwr Archwilio a Risg yn amlinellu gwaith yr Adain Archwilio Mewnol am y cyfnod rhwng 1 Hydref a 31 Rhagfyr 2012.

Yng nghyswllt archwiliadau sy'n derbyn barn C, awgrymwyd y dylid galw'r swyddogion perthnasol gerbron y Pwyllgor Archwilio ar amser priodol i adrodd ar gynnydd yn eu hymdrechion i ddatrys gwendidau mewn rheolaeth mewnol.

Gan gyfeirio at yr archwiliad o'r trefniadau ymdrin â gohebiaeth, nodwyd nad oedd yr adrannau bob amser yn nodi cyfeirnod y llythyrwr wrth ymateb i ohebiaeth. Cytunodd yr Uwch Reolwr Archwilio a Risg i ddilyn hyn i fyny.

**PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad a chefnogi'r argymhellion sydd eisoes wedi'u cyflwyno i reolwyr y gwasanaethau perthnasol er gweithrediad.**

## **8. CYNLLUN ARCHWILIO MEWNOL 2012/13**

Cyflwynwyd – adroddiad yr Uwch Reolwr Archwilio a Risg ar y cynnydd ar Gynllun Archwilio Mewnol 2012/13.

**PENDERFYNWYD nodi cynnwys yr adroddiad fel diweddariad o gynnydd yn erbyn cynllun archwilio 2012/13.**

## **9. STRATEGAETH GWRTH-DWYLL, GWRTH-LWGRWOBROWYO A GWRTH-LYGREDIGAETH CYNGOR GWYNEDD A CHYNLLUN YMATEB**

Cyflwynwyd – adroddiad yr Uwch Reolwr Archwilio a Risg yn gofyn i'r pwyllgor gymeradwyo a mabwysiadu Strategaeth Gwrth-Dwyll, Gwrth-Lwgrwobrwyo a Gwrth-Lygreddigaeth Cyngor Gwynedd ar gyfer 2013-2016 a'r Cynllun Ymateb.

**PENDERFYNWYD**

**(a) Cymeradwyo'r Strategaeth Gwrth-Dwyll, Gwrth-Lwgrwobrwyo a Gwrth-Lygreddigaeth a'r Cynllun Ymateb i Dwyll, Llwgwrwobrwyo a Llygreddigaeth, a'u mabwysiadu'n ffurfiol.**

- (b) Datgan cefnogaeth i'r dogfennau a chefnogi aelodau a swyddogion y Cyngor wrth eu gweithredu.**

Dechreuodd y cyfarfod am 1.00pm a daeth i ben am 2.50pm.